

Німецько-український
агрополітичний діалог

Підтримку надає:

Федеральне міністерство
продовольства і
сільського господарства

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

Організація діяльності та державна підтримка сталого розвитку фермерських господарств - німецький досвід

Марія Ярошко
Проект „Німецько-український
агрополітичний діалог“

Логотип

Показники	Німеччина	Україна
Сільськогосподарська земля, млн. га (2013)	16,7	41,3
Валова додана вартість аграрного сектору, млн. євро (2013)	18,887	12,462
Частка сільського господарства у валовому внутрішньому продукті, %	0.67	9.09
Валова додана вартість аграрного сектору, тис. євро/га сільськогосподарських земель	1.13	0.30
Валова додана вартість аграрного сектору, тис. євро/працюючого в сільському господарстві	30.96	4.03
Тіньова економіка, тис. євро/га, (2012)	410	9

Джерела: Євростат, ОЕСР, Держкомстат, Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО), власні розрахунки

Джерело: www.bmelv.de

Середній розмір аграрних підприємств в Німеччині в розрізі федеральних земель (в ср. 53 га/госп. 16,7 млн. га с/г земель)

- >90% приватних підприємств
- ринок землі с/г призначення працює
- вартість 1 га значно коливається
- 40% власна земля, 60% орендована
- вартість оренди 1 га в ср. – 250 €
- довгострокова оренда
- комбінування доходів 50:50
- основа робочої сили на підприємстві – родина господаря

Джерело: www.destatis.de

Частка особливо родючих чорноземів, що поширені переважно в центральній та східній частині країни, в Україні набагато вища, ніж у Німеччині. У Німеччині найбільше суглинкових глинистих та лесових ґрунтів (із оцінкою лише близько 50-80 балів). Малопродуктивні піщані та піщані суглинні ґрунти поширені в Північній Німеччині

В Німеччині середній обсяг опадів складає близько 700 мм на рік, що є доволі високим показником.

Натомість, середній обсяг опадів в Україні значно менший – близько 500 мм на рік.

Внаслідок нерівномірного розподілу опадів протягом року та частково

континентального клімату, в Україні місцеві родючі чорноземи в період вегетації часто страждають через брак вологи

Средний размер сельхоз предприятий в Германии по федеральным землям

Общие данные Германия

с\х предприятий	2012	288 200 шт.
эко-предприятий	2010	16 532 шт.
рабочая сила	2010	1,1 млн. чел.
с\х земли	2012	16,7 млн. га
свиней	2013	27,7 млн. гол.
КРС	2013	12,6 млн. гол.

Источник: www.bmelv.de

Источник: www.destatis.de

Средний размер сельскохозяйственных предприятий в Германии по землям

Западная Германия

- Традиционно семейные фермерские хозяйства
- Разносторонне производство (животноводство и растениеводство)
- Мало наёмной рабочей силы

Восточная Германия

- После объединения Германии юридические лица:
  - общества с ограниченной ответственностью
  - Кооперативы
- Специализированное производство
- Много наёмных работников

На формирование предприятий влияли:

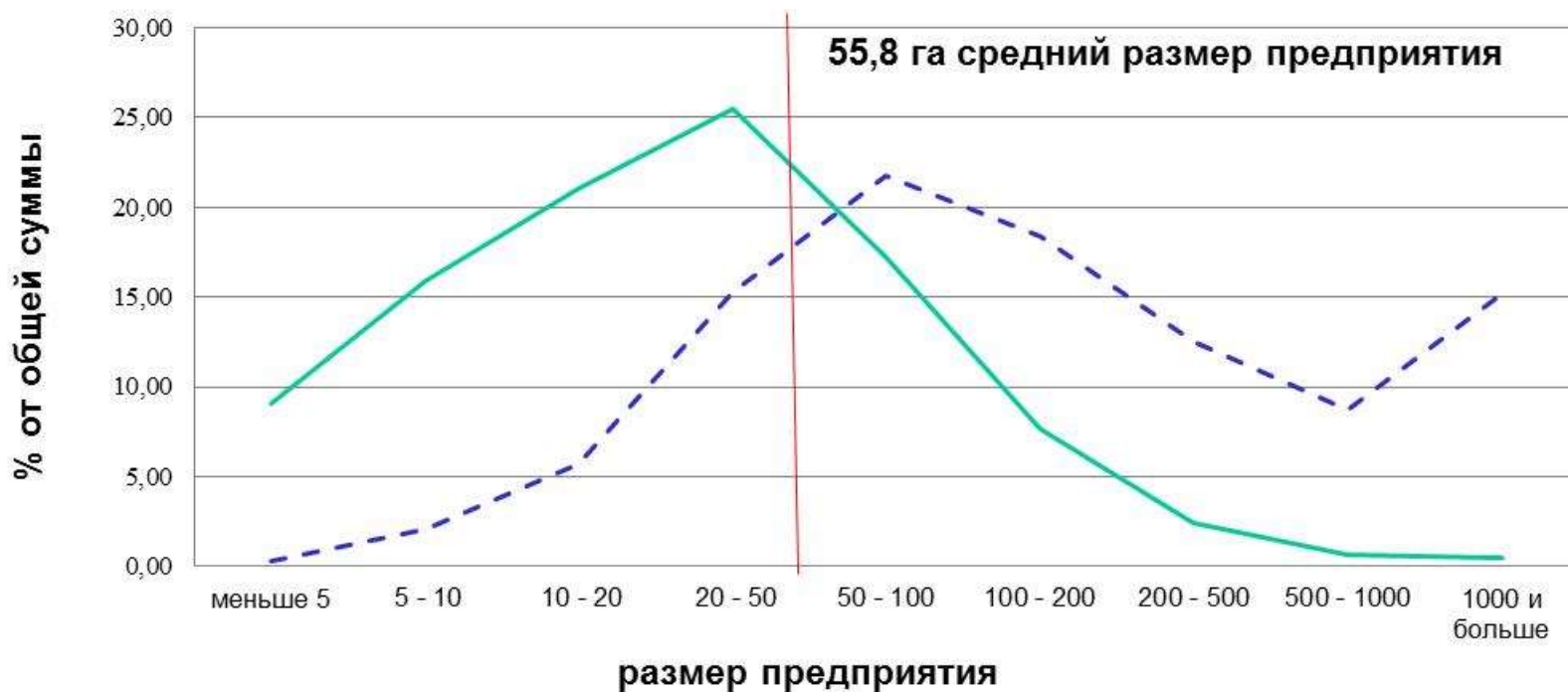
- географический фактор;
- исторический фактор;
- экономический фактор;
- развитие после объединения.

Порог роста для с\х предприятий
 Германии сейчас 100 га;
 Больше половины площадей
 принадлежат предприятиям с > 100 га

Источник: www.bmelv.de

Сельскохозяйственные площади и размеры предприятий в Германии

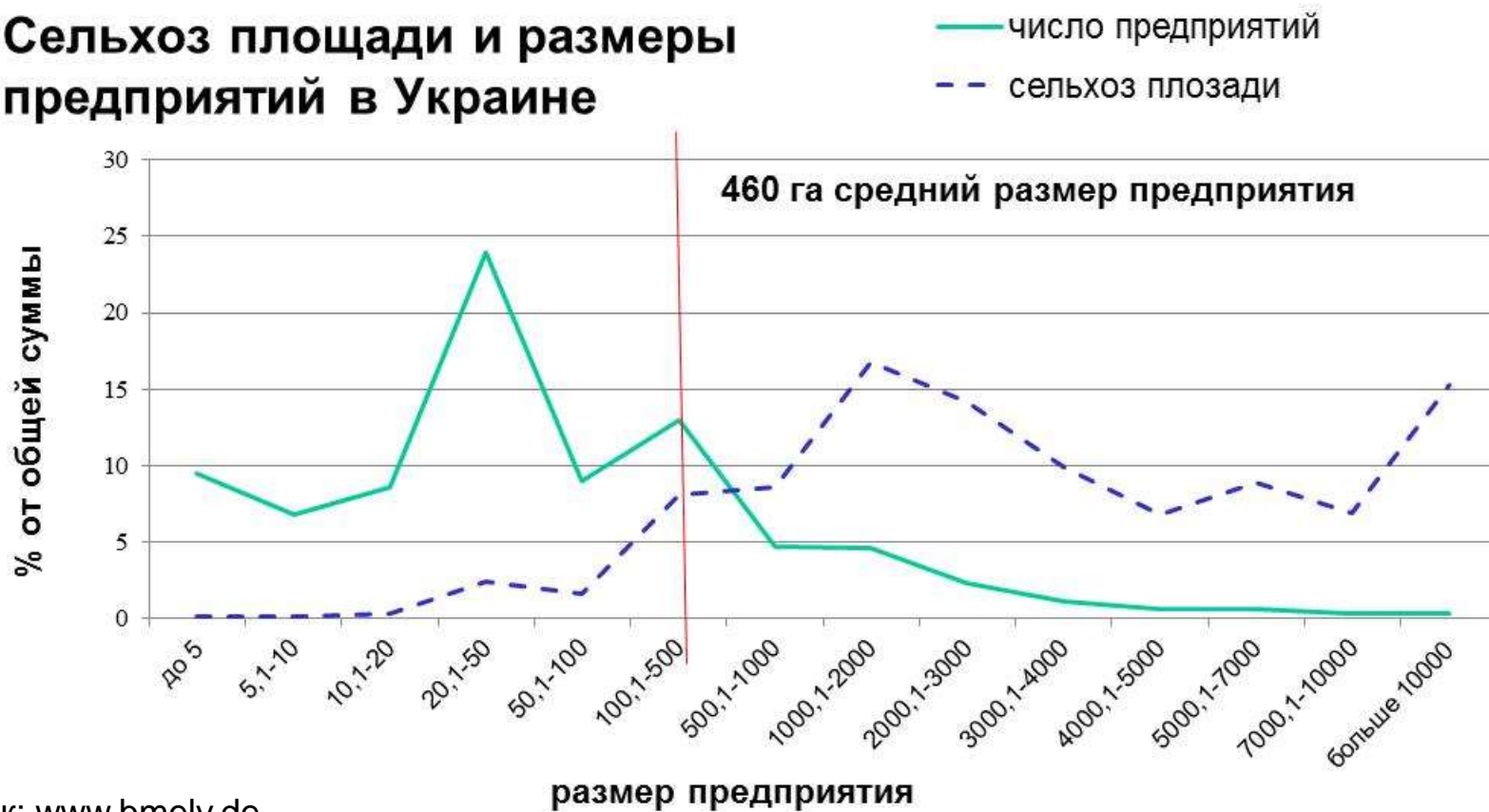
 — число предприятий
 - - сельхоз площади

Источник: www.bmelv.de

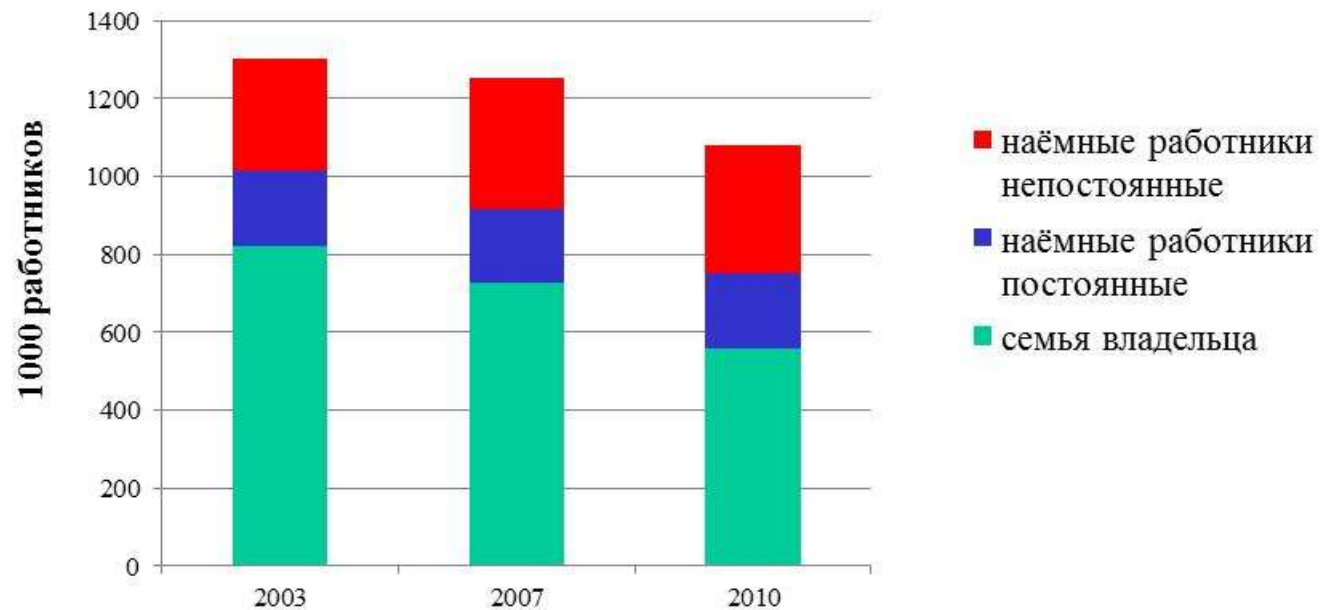

Сельхоз площади и размеры предприятий в Украине

Источник: www.bmelv.de

Структура рабочей силы с/х предприятий Германии

Источник: www.destatis.de

Формы собственности с/х предприятий в Германии

основной : побочный доход = 50:50

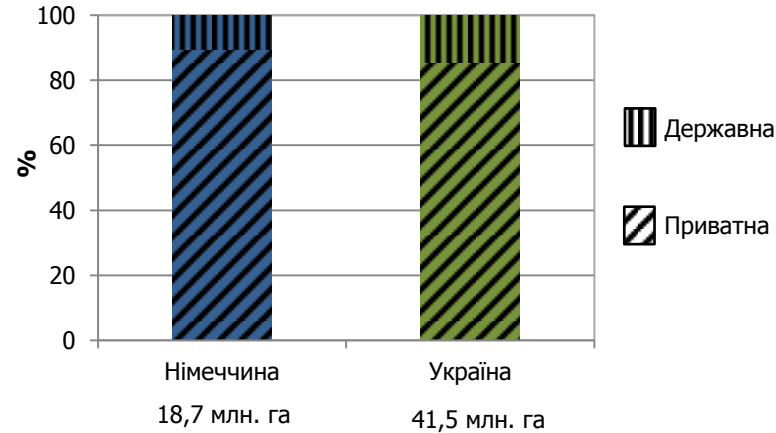
Источник: www.bmelv.de

Формы собственности на землю на с/х предприятиях в Германии

- преимущественно частные предприятия
- стоимость аренды 1 га – 236 €
- долгосрочная аренда
- рынок земель с/х назначения
- стоимость покупки 1 га – зависит от фед. земли

Структура власності земель сільськогосподарського призначення

Джерела: [Статистичний щорічник Сільське господарство України 2013;](#)
[Eurostat; BMEL](#)

У Німеччині приватний власник володіє в середньому 110 га. В Україні цей показник становить 3-4 га.

Средняя стоимость сельхоз угодий (га) в Германии по федеральным землям

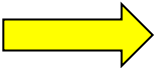
Факторы, определяющие цену:

- продуктивность (почвы, осадки, ландшафт)
- доступность земли для покупки
- развитие инфраструктуры
- вертикальная интеграция производства

Источник: <http://www.agrarheute.com/bodenpreise-ackerpreise>

Зміна структури підприємств в сільському господарстві:

- зниження кількості підприємств та концентрація площі;
  - збільшення частки найманих працівників;
  - диверсифікація підприємств та комбінування доходів;
- консультації для керівників підприємств-практиків

Не державна служба, але з фінансовою підтримкою з боку держави або субсидіями;

Інструменти агрополітичної підтримки:

- фінансові засоби;
- освіта;
- консультування;

Виплата субсидій з часу реформи загальної аграрної політики з червня 2003 року пов`язана із:

- захистом навколишнього середовища;
- захистом тварин;
- безпечністю кормів та продуктів харчування;

 що слугує наразі основою для консультування.

Дякую за увагу!

вул. Рейтарська 8/5 А,

01034 м. Київ

Тел. +380-44-278-6327

Факс +380-44-278-6336

Моб. +380-66-598-1440

www.apd-ukraine.de

info@apd-ukraine.de

За підтримки

